

ISRAEL-EU BUSINESS INFORMATION SHEET

גיליון ראשון של העלון

קרן פרידריך אברט מוציאה את העלון החודשי ISRAEL-EU BUSINESS INFORMATION SHEET, הנערך על ידי דוד ליפקין, מומחה לאיחוד האירופי, אשר יסקור את ההתפתחויות באיחוד האירופי המעניינות את המגזר הכלכלי בארץ. חלון הזדמנויות לקידום שילובה של ישראל בגוש הכלכלי הגדול בעולם נפתח עתה, בעקבות תחילת המו"מ על הסכם חדש בין האיחוד האירופי לישראל במסגרת מדיניות השכנות הטובה של אירופה. ככל שהמגזר העסקי ידע בשלב מוקדם יותר על ההתפתחויות הצפויות באירופה, כך יוכל להיערך בהקדם להתרחשויות כדי לא להחמיץ את הרכבת האירופית.

קשרי האיחוד האירופי-ישראל

מוקם פורום לדיאלוג עסקי אירופי ישראלי

במסגרת ההסכם החדש בין ישראל לאיחוד האירופי, כבר סוכם על הקמת פורום אנשי עסקים אירופיים ישראלים. הפורום הזה ייפגש כמה פעמים בשנה לדיאלוג עסקי אירופי-ישראלי. הפגישות של הפורום, בהשתתפות קבוצה של אנשי עסקים מישראל וממדינות האיחוד האירופי. שר המסחר והתעשייה, אהוד אולמרט, ונשיא התאחדות התעשיינים, שרגא ברוש, סיכמו שבראש הפורום יעמוד עמי אראל, נשיא חברת דיסקונט השקעות ויו"ר חברת סלקום מקבוצת אי.די.בי. ואילו מצד האירופאים נקבע כי דופנר, מקבוצת התקשורת הגדולה אקסל שפרינגר, יעמוד בראש הפורום החדש. השניים ייפגשו כבר בשבועות הקרובים כדי לקבוע את הלוח לפגישות שתערכנה במהלך שנת 2006.

הבנק האירופי להשקעות מוכן לתת הלוואות מוזלות לעסקים ישראלים

הבנק האירופי להשקעות (EIB) רוצה לחזור לפעילות בישראל. הוא רוצה להשתלב במימון התשתיות ובמתן הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים. הבנק כבר נמצא במו"מ עם בנקים ישראלים שבאמצעותם יבוצעו ההלוואות האלה.

נציגי הבנק האירופי להשקעות כבר ביקרו כמה פעמים בישראל במהלך השבועות האחרונים כדי לקדם את כניסת הבנק מחדש לפעילות. אולם הדבר מותנה באישור אמנת הבנק ע"י הכנסת. משרדי החוץ והאוצר פועלים כדי שהאמנה הזו תאושר ע"י הממשלה ותוגש לאישור הכנסת.

במשרדי הממשלה מעוניינים שהבנק יחדש את פעילותו בארץ, לאחר שנים של ניתוק. אחד היתרונות של הבנק הזה הוא שההלוואות ניתנות בריבית נמוכה מהריבית של הבנקים, זאת הודות לכספים של האיחוד האירופי העומדים לרשותו. הדבר יסייע לעסקים, שיימצאו מתאימים לקריטריונים של הבנק, לממן הרחבת הפעילויות וקליטת עובדים נוספים.

במקביל, מעוניין הבנק להיות מעורב בפרויקטים של תשתיות. הוא מנהל מגעים למימון קו צינור הגז ממצרים לישראל. הבנק היה מעורב במימון של הקמת בית הזיקוק באלכסנדריה, שבעבר הייתה חברת מרחב, בבעלות יוסי מימן, מעורבת בהקמתו. ההלוואות של הבנק סייעו ברכישת מתקנים לבית הזיקוק.

ישראל דורשת נגישות למכרזים בסקטור הציבורי באירופה

נציגי ישראל במו"מ לשדרוג היחסים עם האיחוד האירופי דורשים נגישות למכרזים בסקטור הציבורי באירופה. במיוחד התביעה מכוונת למכרזים של גורמים ממלכתיים ורשויות מקומיות.

התביעה הזו הועלתה ע"י ישראל במהלך הדיונים הראשוניים עם נציגי האיחוד האירופי במסגרת מדיניות השכנות הטובה. הדרישה הזו מוצגת ע"י התאחדות התעשיינים המתריעה שכיום נוצרה אפליה כלפי ישראל ביישום ההבטחה שתהיה נגישות למכרזים האירופיים. לכן, כל הטבה לאירופאים, חייבת להיות מלווה בשיפור הנגישות של ישראל למכרזים באירופה.

חלק מהחברות הישראליות הגיעו למסקנה, כי שיפור הסיכויים להצליח במכרזים האירופאים מחייב שותפות עם חברות אירופאיות בהתמודדות במכרזים. בדרך זו משתפרים הסיכויים להצליח במכרזים האלה, כאשר מדובר בגורם אירופאי מתמודד בשותפות עם חברה זרה הנותנת את הידע והניסיון.

האיחוד האירופי מממן מיזמים באיכות הסביבה בישראל

האיחוד האירופי משתלב במימון מיזמים בתחום איכות הסביבה בישראל. משנת 1995 השתתף האיחוד האירופי במימון 10 פרויקטים בתחום איכות הסביבה בישראל בהשקעה של כ-3 מיליון יורו.

המימון ניתן במסגרת תוכנית LIFE-THIRD COUNTRIES, המכשיר הפיננסי של האיחוד האירופי לתמיכה בפרויקטים שעניינים שמירה על איכות הסביבה והטבע באיחוד האירופי ובכמה מדינות אחרות, שחלקן מועמדות להצטרף לאיחוד האירופי, ומדינות שכנות. באחרונה החליט האיחוד האירופי להשתתף בתוכנית חדשה להחייאת מקורות נהר הירדן וגם בפרויקט להגברת השמירה על איכות הסביבה ברשויות המקומיות בישראל. היקף ההשקעה כ-1.2 מיליון יורו, כאשר חלקו של האיחוד האירופי יסתכם בכ-740 אלף יורו, במסגרת תוכנית LIFE של האיחוד האירופי לשנת 2005.

מטרתו של פרויקט שיקום סביבתי הוא לגבש תוכנית-אב לשימושים המיועדים בקרקעות, לניהול סביבתי, למניעת שיטפונות ולניקוז הולם. הפרויקט ינוהל ע"י המועצה האזורית גליל עליון וימשך שלוש שנים. תקציב הפרויקט יסתכם בכ-630 אלף יורו, שמתוכו יממן האיחוד האירופי כ-400 אלף יורו.

ואילו הפרויקט השני מיועד להרחיב את בניית היכולות של הרשויות המקומיות בתחום השמירה על איכות הסביבה על פי עקרונות "אג'נדה מקומית 21". המטרה היא ליצור מודל לקהילות רב-תרבותיות בישראל. הפרויקט הזה, יהיה בניהול מרכז השל. הפרויקט שיחל בינואר 2006 וימשך 3 שנים, יקבל תקציב של 487 אלף יורו, כאשר האיחוד האירופי יממן 334 אלף יורו.

התעשיינים יהדקו את הקשר עם נציבות האיחוד האירופי

התאחדות התעשיינים מתכוונת להדק את הקשרים עם נציבות האיחוד האירופי. נשיא ההתאחדות, שרגא ברוש, יבקר בקרוב בנציבות בבריסל, ויפגש עם כמה מנציבי האיחוד ובכירים באגפים הקשורים לטיפול בישראל.

ראש האגף לקשרים בינלאומיים בהתאחדות, דני קטריבס, כבר פועל להידוק קשרי ההתאחדות עם מוסדות האיחוד האירופי. הוא רואה בהגברת היחסים עם נציבות האיחוד האירופי כמנוף חשוב להגברת הקשרים בין התעשיינים הישראליים לתעשיינים האירופאים.

הסכם יעניק למעבדות סמכות להוציא תווי תקינה אירופאים

במפגש של הוועדה המשותפת לענייני סחר, במסגרת המו"מ לשדרוג היחסים בין האיחוד האירופי לישראל, הייתה התקדמות מעשית ביחס לחתימה על הסכם תקנים חדש. ההסכם הזה יאפשר למעבדות תקנים ישראליות לתת תווי תקן למוצרים ישראליים העומדים בסטנדרטים האירופאים מבלי לעבור את כל ההליך הנדרש באירופה, כפי שהמצב היה עד כה.

הוועדה לענייני סחר, בהשתתפות נציגים מהאגפים בנציבות האיחוד האירופי ונציגי משרדי התעשייה והמסחר והחוץ, קיימה את פגישתה בירושלים. בדיוני הוועדה פעלו להסרת המכשולים האחרונים לקראת הסכם תקנים חדש. אבל עדיין יש מכשול רציני אחד. נציגי ישראל בוועדה דרשו הכרה גם בתקינה האמריקאית, כך שהמעבדות הישראליות יוכלו להוציא תעודות תו תקן לפי הסטנדרטים האירופאים והאמריקאים. במידה שבמהלך החודשים הקרובים יצליחו להשלים את השגת ההסכם, תהיה זו התקדמות מעשית בפתרון בעיית התקנים. היה זה אחד המכשולים בקידום הקשרים הכלכליים בין ישראל למדינות האיחוד האירופאי.

התרחבות האיחוד האירופי

צפוי מו"מ ממושר על צירוף טורקיה

מועצת שרי החוץ של האיחוד האירופי החליטה על פתיחת המו"מ לצירוף טורקיה כחברה מלאה באיחוד האירופי. כבר בשבועות הקרובים יתחיל המו"מ, כאשר ייקבע לוח הזמנים למו"מ זה העשוי להימשך כמה שנים. ההחלטה על פתיחת המו"מ על צירוף טורקיה התקבל לאחר ויכוחים סוערים במועצת השרים. כמה ממדינות האיחוד האירופי הביעו התנגדות לצירוף טורקיה לאיחוד האירופי. בראש המדינות המתנגדות התייצבה אוסטריה שטענה כי טורקיה אינה עומדת בקריטריונים המחמירים של האיחוד האירופי. ההערכות בבריסל כי צפוי מו"מ ממושר על צירוף טורקיה לגוש הכלכלי הגדול בעולם. יש המחזיקים בתחזית, שהמדובר במו"מ שיימשך עשר שנים, כאשר טורקיה תצטרך לבצע שינויים בחקיקה כדי לבסס את הדמוקרטיה.

"הנמרים הבלטיים" בצמיחה מואצת

שלוש המדינות ליטא, לטביה, ואסטוניה, המוגדרות כ"נמרים הבלטיים", נמצאות בצמיחה מואצת. ההצטרפות של שלוש המדינות לאיחוד האירופי במאי 2004 תרם להגברת הצמיחה. העיתון פיננשל טיימס דיווח, כי מאז הצטרפותן של שלוש המדינות לאיחוד האירופי, נרשמו גידולי שיא בהשקעות זרות, גידול בתוצר ועליה בצמיחה לנפש. הבורסות במדינות אלה שוברות שיאים וכל ענפי הכלכלה צומחים בקצב מסחרר. שיעורי הצמיחה של מדינות אלה נע בשיעור של 6%-8% בעקביות בחמש השנים האחרונות. הצמיחה בשלוש המדינות הבלטיות היא הגבוהה ביותר באירופה ומהגבוהות בעולם. מגמה זו צפויה להמשיך בשנים הקרובות, מה שיאפשר המשך גידול בהשקעות ויצירת הזדמנויות עסקיות למשקיעי חוץ.

מה מתבשל בבריסל

סנקציות על מדינות המעדיפות חברות מקומיות במכרזים ציבוריים

נציבות האיחוד האירופי בוחנת הדרכים לטפל במדינות המעדיפות חברות מקומיות במכרזים ציבוריים. מוצע, להציב בפני חברות ממדינות אלה הרוצות להתמודד במכרזים ציבוריים באיחוד האירופי מכשולים דומים, כך שימנע מהן את ההשתתפות במכרזים המסתכמים בעשרות מיליארדי יורו בשנה. בבריסל זועמים על מדינות עם חסמים בפני השתתפות חברות זרות במכרזים המקומיים. לפי האומדנים של הנציבות, במדינות מסוימות מסתכמים המכרזים הציבוריים לסחורות ושירותים בכ-15% מההכנסה הלאומית. לנציבות הגיעו תלונות רבות מחברות אירופאיות הטוענות שישנם חסמים לא מעטים הפוסלים אותם בכוונה מההתמודדות על המכרזים האלה. זאת בעוד שבאירופה יש נגישות בלתי מוגבלת בהשתתפות במכרזים של הסקטור הציבורי. הנגישות הזו מבוססת על הליברליזציה ביחס להשתתפות במכרזים הציבוריים באירופה. בראש הלוחצים להטלת סנקציות על מדינות המעדיפות חברות מקומיות במכרזים ציבוריים עומד פיטר מנדלסון, נציב הסחר. הוא כבר מגייס את חברי הפרלמנט האירופי לתמיכה במדיניות החדשה שהוא מתכוון לנקוט כבר בזמן הקרוב.

שוק הנשק ייפתח לתחרות

שרי הביטחון של 25 מדינות האיחוד האירופי החליטו ששוק הנשק באירופה ייפתח לתחרות. לפי התכנון, שוק הנשק ייפתח לתחרות מיולי 2006 כאשר "קוד התנהגות" ייכנס לתוקף. כל אחת מהמדינות תצטרך להודיע אם היא מכונה לחתום על מסמך זה שנועד לפתוח תחום זה לתחרות.

היישום של המסמך ייעשה בדרך הבאה: על מרכז לאספקה לצבא של מדינה באיחוד האירופי, הממשלה של אותה מדינה תודיע באתר באינטרנט על המכרז. הגישה למכרז הזה תהיה פתוחה בפני תעשיית הנשק מכל מדינות האיחוד האירופי וכל אחד מהם יוכל להתמרות במכרז הזה.

על פי הערכות, התעשייה הביטחונית האירופית מגלגלת בשנה כ-30 מיליארד יורו. המדינות האירופיות שבהן מרוכז ייצור הנשק הן צרפת, גרמניה, בריטניה ואיטליה. הציפיות, כתוצאה מפתחת שוק הנשק, יוצרו תאגידיים רב לאומיים צרפתיים שיצליחו להתמודד עם חברות הענק האמריקאיות על המכרזים האלה.

ינסו ליישם כללי מיסוי אחידים על חברות

נציבות האיחוד האירופי תנסה בתקופה הקרובה ליישם כללי מיסוי אחידים על חברות במדינות האיחוד האירופי. המטרה היא לסייע לחברות הפועלות במספר גדול של מדינות האיחוד האירופי להתגבר על הביורוקרטיה וחוסר השקיפות. מומחי המיסוי של הנציבות מגבשים הצעה לכללים אחידים ביחס למיסוי חברות במדינות האיחוד האירופי. בשלב ראשון ינסו ליישם את ההצעה בצורה וולונטרית במדינות האיחוד האירופי, כדי לצמצם את הביורוקרטיה וחוסר האחידות בחוקי המיסוי במדינות האיחוד האירופי. אולם בשלב זה אין הכוונה לקבוע שיעורי מס אחידים במדינות האיחוד האירופי, במיוחד עקב ההתנגדות התקיפה של חלק מהמדינות.

היוזמה לקביעת כללי מיסוי אחידים הן התוצאה מהצטרפות 10 המדינות ממזרח ומרכז אירופה לאיחוד האירופי בשנה שעברה. חלק ממדינות אלה קבעו שיעורי מס חברות נמוכים למשקיעים הזרים. שיעורי המס האלה עוררו תרעומת במדינות האחרות, ועתה מתכוונת ספרד להוריד את שיעורי מס החברות כדי להתחרות עם מדינות מזרח אירופה על השקעות חדשות.

בנציבות האיחוד האירופי מעודדים מן העובדה ש-20 מדינות חברות תומכות ביוזמת כללי מיסוי אחידים. המתנגדות למהלך הזה הן בריטניה, אירלנד, צ'כיה, סלובקיה ואסטוניה.

האיחוד האירופי יבצע רביזיה בתקנות על ספקי האינטרנט

מוסדות האיחוד האירופי מבצעים בחינה מחדש של תקנות השידור של האיחוד. הכוונה שהתקנות האלה יקיפו גם ספקי אינטרנט המעבירים תוכניות וידיאו. בנציבות האיחוד האירופי רוצים להחיל על ספקי האינטרנט תקנות חדשות. בין היתר, הן תבטחנה את זכות התשובה למותקף בשידורי הוידאו, הגנה על ילדים, אבחנה ברורה של פרסומת בשידורי הוידאו ובאתרי החדשות ועוד. אבל קבוצת ספקי האינטרנט באירופה כבר מתחילים במאבק נגד היוזמה לשינוי תקנות השידור. החשש שלהן שהמהלך הזה יוביל להגברת הרגולציה על ספקי האינטרנט, דבר שיחייב את החברות בהוצאות נוספות כדי לעמוד בדרישות החדשות של תקנות השידור. ספקי האינטרנט כבר נערכים למערכה ציבורית לגבי התקנות החדשות, שתובאנה לאישור מוסדות הנציבות לקראת סוף השנה. בכוונת ספקי האינטרנט להזהיר שההוצאה הנוספת הדרושה כדי לעמוד בדרישות, תחייבנה ייקור דמי המנוי שמשלמים המנויים של שירות האינטרנט.

ביטול גורף של חוקים חדשים בבישול

נשיא נציבות האיחוד האירופי, חוזה מנואל בארוסו, מתכנן ביטול גורף של כשליש מהחוקים החדשים הנמצאים בבישול בנציבות. מהלך זה הוא חלק מתוכניתו של בארוסו לעצור את גל החקיקה שמעסיק את נציבות האיחוד האירופי והפרלמנט האירופי בשנים האחרונות. בארוסו רוצה לקצץ את ספר החוקים האירופי. הכוונה היא שספר החוקים יקיף 50,000 עמודי חקיקה, במקום 80,000 העמודים שיש כיום בספר החוקים האירופי. כדי להשיג מטרה זו, מוכן נשיא האיחוד האירופי לביטול גורף של שליש מהחקיקה המוצעת ע"י הנציבות, גם לבצע רביזיה בחוקים קיימים וגם לבטל חוקים ישנים בלתי עדכניים. תוכניתו של בארוסו כבר נתקלת בהתנגדויות. קבוצות לוב בבריסל גורסות, כי המהלך הזה יפגע בעיקר בחקיקה החברתית-סוציאלית. גם בפרלמנט האירופי ישנה התנגדות, כאשר הדרישה היא שהביטול של חוקים ייעשה על בסיס הסכמה של הפרלמנט ותעשה בחינה של כל מקרה לגופו.

מה קורה באיחוד

שיפור יחסי גרמניה-בריטניה באיחוד האירופי

הקאנצלרית של גרמניה, אנגלה מרקר, תפעל בשבועות הקרובים לשיפור היחסים של גרמניה עם בריטניה במסגרת האיחוד האירופי. מאמציה יתמקדו בניסיון להגיע להבנה עם ראש ממשלת בריטניה, טוני בלייר, ביחס לתקציב של האיחוד האירופי. מרקר מייחסת חשיבות לשיפור היחסים עם בריטניה וליישוב המשבר בענייני תקציב האיחוד האירופי. היא כבר ביקרה במוסדות האיחוד האירופי בבריסל להפגנת החשיבות שהיא מייחסת לאיחוד האירופי, וגם מתכוונת להשתתף במפגשים עם בלייר, הנשיא התורן של האיחוד האירופי, וראשי המדינות החברות באיחוד האירופי.

דיונים על ליברליזציה בשירותים עם מדינות הים התיכון

מועצת שרי האיחוד האירופי העניקה מנדט לנציבות האיחוד האירופי לפתוח במו"מ על ליברליזציה בשירותים ובתחום ההשקעות עם מדינות אגן הים התיכון. זאת במסגרת המדיניות להגביר את הסחר בין אירופה למדינות אגן הים התיכון. בעקבות ההחלטה הזו, מתכוונת הנציבות להזמין את מדינות אגן הים התיכון להתחיל בדיונים בנושאי השירותים וההשקעה כבר בתחילת 2006. מהלך זה יעשה לפני הדיונים שיתקיימו במסגרת ארגון הסחר העולמי. בנציבות האיחוד האירופי מציינים, שמדינות אגן הים התיכון ייהנו מפתיחת המו"מ על ליברליזציה של השירותים, שכיום השירותים מהווים 60% מהתוצר, ומפתיחת תחום השירותים. מדינות האיחוד האירופי ייהנו לא רק מהגברת יחסי הסחר עם האיחוד האירופי, אלא הדבר יגביר את האינטגרציה האזורית.

נכשלה הרפורמה בנמלי אירופה

תוכנית הרפורמה בנמלים של אירופה, שגובשה ע"י נציבות האיחוד האירופי, נפלה בהצבעה בפרלמנט האירופי. עובדי הנמלים הצליחו לשכנע את חברי הפרלמנט להצביע נגד התוכנית המוצעת.

הוועדה לענייני תחבורה של הפרלמנט האירופי הצביעה ברוב של 24 נגד 23 נגד תוכנית הרפורמה. הצבעה נוספת ביחס לתוכנית צפויה במליאת הפרלמנט בינואר. אבל המתנגדים לתוכנית הזו, כוללת לא רק את העובדים, אלא גם מפעילי נמלים פרטיים, שלפי ההצעה יידרשו להרשות למפעילים נוספים להשתמש בצידו שלהם, במטרה לעודד את התחרות בין מפעילי נמלים.